

Bu sayfa Őu linkten yazdırılmıŐtır: [<http://www.risaleonline.com/soru-cevap/ateizm>]

[Sosyal Meseleler](#)

Soru

Ateizm

Ateizm hakkında bilgi verebilir misiniz?

Cevap

Ateizmin Tarihi seyri ve sebepleri:İnsanlık tarihinde, insanların aya, güneŐe, taŐlara, putlara taptıkları çoklukla görülsede dinsiz, ateist oldukları fazlaca görülmez. Adem as'dan bu yana bütün peygamberler müŐrik kavimlerle -yani Allah'a inanan, fakat putları ona eŐ koŐan kimselerle- mücadele etmiŐler ve onları tevhide davet etmiŐlerdir. Keza İŐlm'ın ilk döneminden günümüze kadar da İŐlm toplumlarında -çok az bir kısım filozofun haricinde- ateist insanlar olmamıŐtır. İŐlm alimleri toplumda ateistlerle değil, Mutezile, Őia gibi bid'at fırkalarıyla mücadele etmiŐlerdir. YeniçaĐa gelinceye kadar Avrupada da ateizm görülmez.Allah'ı inkâr dediğimiz ateizmin dünya çapında yaygınlaŐması, modern zamanlara has bir özelliktir. Ve bu ateizmin kaynağı da Avrupa'dır.Orta aĐ Avrupa'sında kilise baskısı, kilisenin akla mantığa ters inançları, filozofların kiliseden nefret etmesine ve bilimsel çalışmaların ateizme kaymasına sebep oldu. İlk defa filozoflar arasında ortaya çıkan ateizm daha sonra halkı da tesiri altına alarak batı toplumlarını ateist toplumlara dönüŐtürdü. Batı kültürünün bütün dünya milletlerini etkilemesiyle ateizm bir veba gibi her yere yayıldı. Diğer milletlerin batı karşısında aşağılık kompleksine kapılması ateizmin yaygınlaşmasını kolaylaŐtırdı. Burada ateizmin çıkıŐ sebeplerini ve yayılıŐını 4 maddede ele almak istiyoruz.

a. Kilisenin Baskısı:Orta aĐ Avrupa'sında kilise toplum hayatına hkimdi. Bu dönemde Avrupa'da yapılan ilmi çalışmalar daima kilisenin baskı ve tenkidıyla karŐılaŐtı. En kk bir mesele bile kilisenin bilim adamlarını tekfir etmesine, hatta iŐkencelerle öldürmesine sebep olabiliyordu. O dönemde Engizisyon mahkemelerince öldürülen insanların sayısının 300 000 olduğu tahmin ediliyor. Bunların 32 000'i diri diri yakılarak öldürülmüŐtü.(1) Kopernik'in kitabı 1616'dan, 1835 yılına kadar 200 yıl boyunca yasak kitap ilan edildi. Meşhur Galile Kopernik'in fikirlerini savunduğu için muhakeme edildi, iŐkence ve ölüm tehditleri yüzünden

görüşlerinden vaz geçtiğini söylemek zorunda kaldı. Galile ölümden kurtuldu, fakat ölünceye kadar ev hapsine mahkûm edildi. Bilim adamlarından Bruno ise, diri diri ateşte yakıldı.(2) Kilisenin aşırı baskıcı ve sert hali bilim adamlarında ve halkta büyük bir nefreti netice verdi. Bu nefret Reform ve Rönesans hareketleri sonrasındaki bütün bilimsel çalışmaların dinsiz (seküler) bir mecraya dökülmesinin sebebi oldu.b. Yanlış akıl yürütme:Kopernik'in (1473-1543) dünya merkezli değil, güneş merkezli kâinat görüşünü ortaya atmasından, 19. yüzyıla gelinceye kadar batı düşüncesi büyük bir değişim geçirdi. Bu değişim tedrici olarak akla mantığa ters inançları olan kilise zihniyetini bitirecek ve ateizmi netice verecek bir şekilde oluştu. Bir kısım bilim adamları böyle bir neticeyi istememiş olsa bile bu neticeyi değiştirmediler. Bilim adamları fizikî âlemde cereyan eden olayları ele alırken bir bilim metodolojisi (yöntem bilim, epistemoloji) geliştirdiler ve bu metodoloji ile fen bilimlerini oluşturdular. Bu metodolojinin fen bilimlerinin gelişmesine büyük katkısı olduğu tartışılmaz. Fakat bu metodolojinin kendi sahasının dışında, metafiziğe (fizik ötesine) de uygulanması, mahza bir hataydı ve bu hal ilerde insanlık âleminin manevî yönlerini bütünüyle tahrip edecekti.Modern felsefenin başlatıcılarından Bacon deney ve tecrübeye, Descartes ise akla büyük önem veriyordu. Newton evrende sebep sonuç ilişkisinin mutlaklığını savundu, mekanik bir kâinat modeli ortaya koydu. Kant insan aklının metafiziği kavrayamayacağını ve ispat edemeyeceğini iddia etti. Yapılan bütün çalışmalar, meydana gelen olayları tabiat kanunlarıyla, sebep, sonuç ilişkisiyle izah ediyor ve zımnî olarak Allah'ı inkâr ediyorlardı. Allah'a inanan (veya inandığını söyleyen) bilim adamlarının çalışmaları bile (belki de farkında olmadan) ateizme hizmet etti. Neticede kilise toplum hayatındaki tesirini kaybetti.(3) 19. Yüzyıla gelindiğinde ateizm için büyük bir alt yapı hazırlanmıştı. Bu yüzden materyalizm, pozitivizm, evrim, kominizim gibi ateist felsefeler bu çağda büyük bir alaka gördü ve yaygınlaştı. Böylelikle dinin yerine bilim geçti, bilimin her meseleyi çözeceği iddia edildi. c. Özgürlük ve Nefsanî arzular:Din duygusu insanın nefsanî arzularını sınırlandırır ve engeller. Örneğin Dostoyevski "Tanrı olmasaydı her şey mubah olurdu" derken, filozof Sartre da "Tanrı varsa özgürlük yok demektir" der. Nefisperest insanlar bu sınırlandırmadan kurtulabilmek için ateizme sarılırlar. Ateizm onlara sınırsız bir hürriyet ve zevk bahşeder. Bu hürriyet ve zevke düşkünlükle gurur, kibir, haset gibi duyguların, yeme, içme, fuhuş, hırsızlık, adam öldürme, zulüm gibi fiillerin önü açılır. Onları sınırlandıran, engelleyen hiçbir şey kalmaz.Psikolog Antoino Vergote zevklerin meşrulaştırılmasını ateizmin en mühim sebeplerinden sayar: "İlahi otorite ve bağımsızlık isteği arasındaki çatışma çoğu zaman zevk ve mutluluk sorunundan hareketle hızlanmaktadır. Özellikle cinsel zevk arzusunun iman tutumunu parçalaması muhtemeldir. [Fransız kadın yazar] Simon de Beauvoir, kendi otobiyografisinde bunu kaçamaksız doğrulamaktadır.(4)(5) Günah işleyip de vazgeçemeyenler cehennem azabını hatırladıkça rahatsız olurlar. Bu rahatsızlıktan kurtulmak için inkâra saparlar. Böylelikle kendilerini, rahatlatırlar.Bazen bu tür insanlar hakkı, gerçeği bile ateizme gidebilirler. d. Taklit:Sanayi inkılâbı sonrasında Avrupa, siyasi ve teknolojik gücüyle bütün dünya milletlerine üstünlüğünü kabul ettirdi. Bu üstünlük diğer dünya milletlerine büyük bir aşağılık, eziklik kompleksi vererek, Avrupa kaynaklı ateizmin her tarafta yaygınlaşmasını sağladı. Şöyle ki:İbni Haldun, mağlup milletlerin giyimde, kuşamda, mezhebde, dinde ve pek çok meselelerde daima galipleri taklit ettiğini, bunun sebebinin de galip milletlerde var olan her şeyin onları üstün kıldığına inanmışlık olduğunu söyler.(6) Denilebilir ki, İslâm ülkelerindeki ateizmin en mühim sebebi de budur. Osmanlı ilk defa Karlofça anlaşmasıyla toprak kaybetti (1699). Kaybedilen topraklar 350 bin km2 civarında idi(7) . Daha sonraları da mağlubiyetler ve toprak kaybı artarak devam etti.

Bir zamanlar 20 milyon km² olan Osmanlı toprakları Abdülhamit döneminde 9 milyon km²'ye düştü. Avrupa'nın ekonomik ve siyasi üstünlüğü Osmanlıda Avrupa'nın her alanda üstün olduğunu hissettiren psikolojik bir hali ve aşağılık kompleksini netice verdi. Bu hal ateizmin de İslâm âleminde kolaylıkla yayılmasına sebep oldu. (O dönemde geri kalmışlığımızı İslâm'a yıkanlar, Osmanlı'nın Hıristiyan veya ateist olursa ilerleyeceğini iddia edenler vardı.)Diğer dünya milletlerinin durumu da Osmanlı'nın durumundan farklı değildir. (Günümüzde ateist anne-babanın, çevrenin veya ateist bilim adamlarının tesirinde kalanların, onları takliden ateist olduklarını söyleyebiliriz.)Ateizmin Neticeleri:Ateizmin fert ve toplum hayatındaki neticeleri oldukça yıkıcı ve menfi olmuştur. Bilim dünyayı, varlıkları tanımamıza, teknoloji hayatımızın kolaylaşmasına vesile olmuştur. Fakat 19. Yüzyıldaki telakkinin aksine bilim her şeyi bilip, her problemi halledememiştir. Günümüzde bilimin cevaplandıramadığı ve çözemediği problemler oldukça çoktur. Ateizmin cevap veremediği en mühim sorular şüphesiz hayat niçin var? Hayatın gayesi nedir? Niçin ölüm var? sorularıdır. Rus yazar Tolstoy "İtirafımlarım" adlı eserinde küçükken dini bir eğitim aldığını, fakat kolej eğitiminden sonra ateist olduğunu, çok sonraları "Niçin varım, hayatın anlamı ne, ölüm niçin var?" soruları üzerinde durduğunu ve bu sorulara cevap bulamamaktan dolayı depresyona girdiğini anlatır. Yazar bu halden ancak Allah'a inanmakla kurtulabilmiştir. Tolstoy'un anlattıklarına benzer ifadelere başka filozoflarda da rastlanır (Varoluşçu filozoflara göre hayat saçmadır.) (Devamı gelecek...) (1) Ali Hasan En-Nedvi, Müslümanların Gerilemesiyle Dünya Neler Kaybetti, s,211

(2)Robert Downs, Dünyayı Değiştiren Kitaplar, s,195 (Üstad bu konuda şöyle der: Fransızlarda havas ve hükümet adamları elinde çok zaman din-i Hıristiyanî, bhusus Katolik mezhebi, bir vasıta-i tahakküm ve istibdat olmuştur. Havas, o vasıtayla nüfuzlarını avam üzerinde idame ediyorlardı. Ve "serseri" tabir ettikleri avam tabakasında intibaha gelen hamiyetperverlerini ve havas zalimlerin istibdadına karşı hücum eden hürriyetperverlerin mütefekkir kısımlarını ezmeye vasıta olduğundan ve dört yüz seneye yakın frengistanda ihtilâllerle istirahat-i beşeriyeyi bozmaya ve hayat-ı içtimaiyeyi zîrüzeber etmeye bir sebep telâkki edildiğinden, o mezhebe, dinsizlik namına değil, belki Hıristiyanlığın diğer bir mezhebi namına hücum edildi. Ve tabaka-i avamda ve filozoflarda bir küsmek, bir adâvet hâsıl olmuştur ki, malûm hadise-i tarihiye vukua gelmiştir. Mektubat.)

(3)Kilisenin ateizm karşısında mukavemet edemeyişi Hıristiyanlığın fikri yapısının sağlam olmayışından kaynaklanıyordu. Örneğin kilise, teslis, asli günah, vaftiz vb şeylerin mantıki bir izahını yapamıyordu. Keza Allah'ın 6 günde âlemi yaratıp, 7. Gün istirahat ettiğini söylüyordu. Kilisenin çoğu zaman felsefesinden istifade ettiği Aristo'da kâinata müdahale etmeyen bir tanrı anlayışına sahipti.

(4) Uludağ Ün, İlh, Fak, Dergisi, Sayı, 3, cilt, 3, 1991, sh:244. Ateist filozofların hayatı incelendiğinde çoğunun ahlaksız bir hayat sürdüğü görülür. Aydınlanma çağının meşhur filozofu Russo'nun gayri meşru 5 çocuğu olmuştur. Freud ise lutilik dâhil fuşun her çeşidini yapmıştır.

(5) İlk çağ filozoflarından Epikür'ün "haz" felsefesi yeniçağda bazı filozoflar tarafından benimsendi. Rönesans döneminde ahlaksızlık sanata dönüştü, Freud psikolojisiyle de ilmi bir hüviyete büründü. Günümüzde modern insan için Allah'ın varlığı, yokluğu önemli değildir.

Onun için önemli olan kendi hayatı, menfaati ve lezzetleridir. O “Eğer Allah varsa bile benim hayatıma karışmasın” diye düşünür.

(6)(c.1.s.374) Sosyal psikoloji İbni Haldun’un bu sözlerini halo tesiri olarak isimlendirir.

(7) Karlofça Antlaşmasıyla Osmanlı Almanya’ya takriben 249 bin km², Venedik’e 32 bin km², Lehistan’a 45 bin km², Rusya’ya 20 bin km², toplam 346 bin km² toprak bırakmıştır. Bkz: Yılmaz Öztuna, Büyük Türkiye Tarihi, c, 6, s,213. Ötüken yy, 1983.

-